

2.2 ELS POUS DE GLAÇ

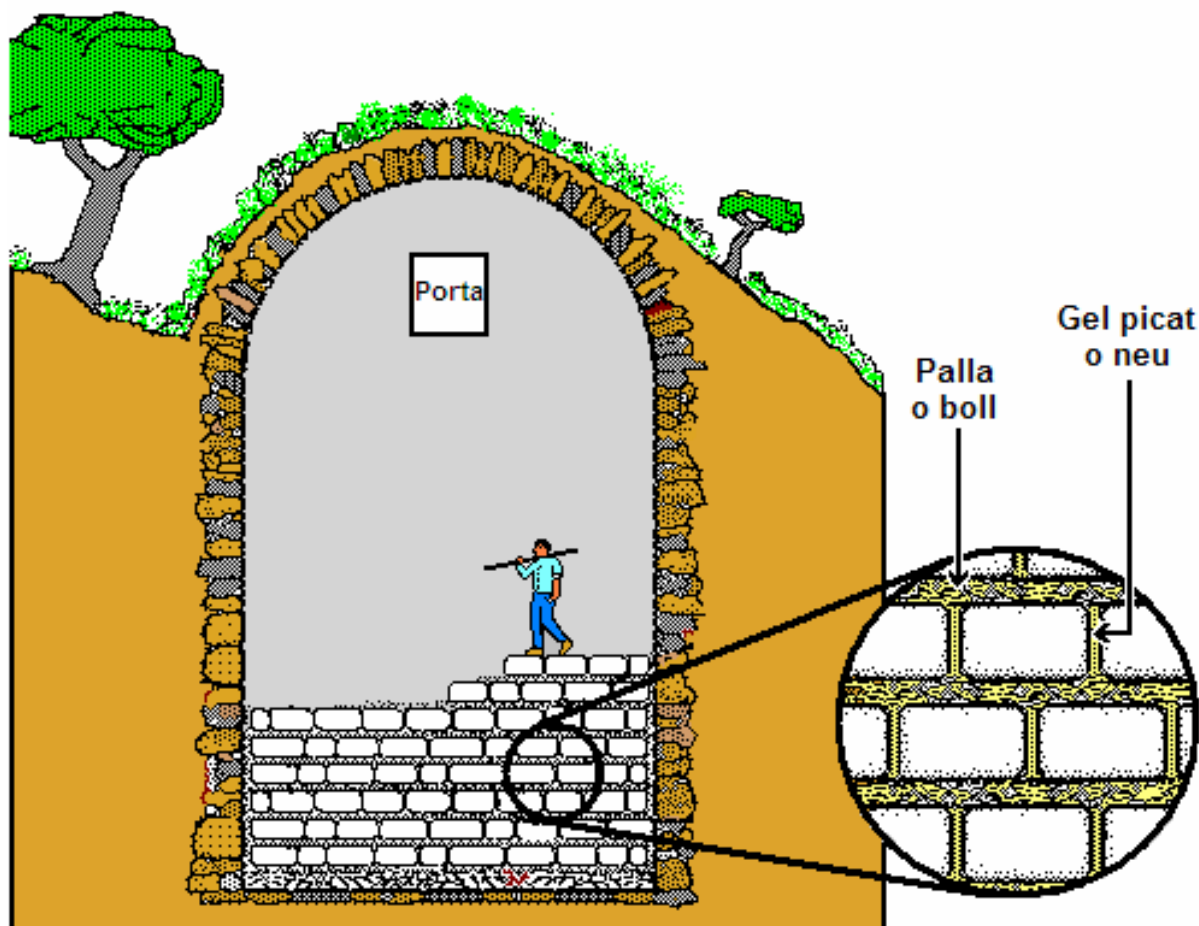
Unes grans construccions però poc visibles

La majoria dels pous de glaç del nostre país es troben en indrets d'una certa altitud i amb glaçades intenses a l'hivern, i no gaire lluny de les zones més poblades, que és on es venia el gel. El Moianès i la Serralada Prelitoral (Montseny, Serra de l'Obac...) era un bon lloc i conserven un bon nombre de pous de glaç.

Els pous es feien en llocs obacs i frescals, amb aigua embassada a prop. Són construccions de pedra, molt ben fetes i de grans dimensions però poc visibles, ja que excepte la part més alta, tot està sota terra per conservar la frescor. Aquests pous tenen forma cilíndrica, amb parets de pedra i estan coberts amb cúpula semiesfèrica del mateix material, solen tenir una o més obertures petites i una porta per on entraven els que hi treballaven i per on es ficaven i es treien els blocs de glaç.

La profunditat dels pous de glaç és de 9 a 11 metres, i el diàmetre entre 6 i 9 metres.

ESQUEMA D'UN POU DE GLAÇ

Emmagatzematge

Un cop formada una capa de gel prou gruixuda, d'uns 20 cm, es trencava amb maces en blocs que podien pesar entre 60 i 100 kg i es portaven al pou de glaç. Les peces de gel es dipositaven separades per una capa de palla, bolla (pellofa del gra de blat) o branques per evitar que s'enganxessin. Quan el pou era ple, o no es podia recollir més glaç, es tancaven les portes si el pou en tenia, i si no, es tapaven les obertures amb lloses i es recobrien amb branques. Com que el pou estava soterrat tenia un bon aïllament i el seu interior era molt fresc fins i tot a l'estiu, de manera que el glaç s'hi conservava durant mesos i se'n fonia molt poc.

Aquesta activitat necessitava molta ma d'obra a l'hivern, de manera que per als pagesos era una oportunitat de feina en una època de l'any en que a la terra n'hi ha poca.

Transport i venda

Quan arribava la calor els traginers eren els encarregats de distribuir el gel. El transportaven amb carros o a bast (al llom de l'animal) ficat en sàrries, però calia protegir el glaç de la calor, per això el portaven envoltat de palla, fenassos o branques de bruc, i procuraven viatjar de nit a la fresca, ja que el gel es cobrava pel pes que arribava a destí. Les pèrdues per desglaç podien ser de fins un 25%.

El gel es consumia especialment a les grans ciutats, que precisament estaven lluny de llocs freds on es situaven els pous, tot i que cada ciutat aprofitava les serralades més properes per proveir-se de gel.

Les restes del pou de glaç d'Horta d'Avinyó, destruït en la construcció de la carretera a finals del segle XIX.